

פניני הפרשה

וילך

עלון מס' 1157

שנה כ"ג התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

נפלאות מתורתך

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם – הז"ל עמדו על המלים "שימה בפייהם": הרי אם כבר לומדים תורה, ודאי שהתורה נמצאת בפי לומדיה ומהו "שימה בפייהם"? והדבר מבואר על פי מה שאומר המדרש בשיר השירים שאין אדם יכול להורות הלכה מתוך דברי תורה, מפני שהיא סתומה וכולה סימנים, כמו שנאמר "ולמדה וגו' שימה בפייהם". ולכן נאמר "כי טובים דודיך מייזן" – טובים דברי דודים מיינה של תורה, כי רק מתוך דברי חכמים אדם מורה כראוי, על ידי שלומד פירוש דברי התורה. ובספר "משנת רבי אהרן" לרבי אהרן קוטלר זצ"ל מבאר שהתורה היא כמו מפה של הארץ. אי אפשר לצייר את גודל העולם כולו על גליון נייר, ואפילו לא רחוב אחד. אלא שהמקומות הופכים במפה לסימנים – עיר קטנה מסומנת בנקודה קטנה וארץ גדולה מסומנת בנקודה גדולה וכו'. כך כל התורה רחבה היא מני ים, וכל מה שכתוב בה הם סימנים שצריך אדם היודע לפענחם. ולכן ניתנה התורה שבעל פה, והבנת התורה נמסרה לחכמי הדור. ומנפלאות התורה, אע"פ שכולה סימנים ובכל תג יש רמזים גדולים, בכל זאת יש בה משמעות בפשט, עד כדי כך שאפשר להסבירה לילדים רכים ביותר ויבינו לפי פשוטו של מקרא. ולכן נאמר למשה רבנו שחויז ממה שילמד את בני ישראל, צריך גם ללמדם את הסימנים ומשמעותם.

*

מסופר על הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל, שכאשר היה עדיין בליטא, התאפשר לו להימלט מידי הנאצים, אך שררה אצלו התלבטות גדולה מאוד: האם להיענות למכתביו של הגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל שהפציר בו להגיע לארה"ב ולהצטרף אליו "להפרחת שממות המדבר הרוחני האמריקני", או לעלות לארץ ישראל ולהצטרף אל העולם הרוחני המתפתח. הצדדים היו שווים ולא היתה בידו החלטה ברורה. הוא הטיל את גורל הגר"א, ולפניו הופיע הפסוק: "ויאמר ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה" (שמות ד, כז). התשובה היתה ברורה. הגר"א פירש זאת כך: "ויאמר ה' אל אהרן" (רמז לשמו: אהרן קוטלר), 'לך לקראת משה המדברה' (ידידו רבי משה פינשטיין, שהיה אז במעין מדבר – שכן ארה"ב היתה אז מאד ירודה מבחינה רוחנית). ואכן הרב קוטלר קיבל את הסימן, הגיע לארה"ב, ותוך זמן קצר הקים את הישיבה בעיר לייקווד בניו ג'רסי, מהישיבות הגדולות בעולם. והשפיע רבות על יהדות ארה"ב.

יחיד ומיוחד	עצה טובה
<p>יום כיפור היחיד שהתבטלה בו התענית</p> <p>כשחגג עם ישראל את חנוכת בית המקדש הראשון שבנה שלמה המלך, חלו שבעת ימי חנוכת המקדש בתשרי, ואחד מהם אף יצא ביום הכיפורים. בכל זאת, חגיגות חנוכת המקדש נמשכו כרגיל: הקרבנות הוקרבו והעם אכל ושתה (עיין מועד קטן ט' ע"א). ולמה באמת סברו שלמה המלך וחכמי הדור שאין צורך לצום באותה שנה? הסבירו המפרשים שמכח הקדושה הגדולה שהשיגו בחנוכת המקדש הגיעו למחילת עוונות גם בלא הצום.</p>	<p>קנית הדסים וערבות מוקדם? מומלץ שתשים אותם בקירור שלא יתייבשו. אם הערבה נראית חצי יבשה ניתן ל"החיותה" על ידי שמשרים אותה בגיגית מים למספר שעות. (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אם בקשת לעשות צדקה, עשה אותה עם עמלי תורה, שעמלים בה הרבה, והיינו בני עניים שאין להם עסק אחר רק התורה, ועוסקים בה כראוי ועמלים בה כדי למצוא מזון לנפשם, שיהיו רבנים ודיינים ומלמדים תינוקות וכיו"ב לפרנס נפשם ובני ביתם" ("מגיד חדשות" ח"י דרוש י"ד).

ואנכי הסתר אסתיר וגו' ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו' (ל"א י"ח-י"ט)

סמך הסתרה למצות כתיבת התורה, לרמוז למ"ש הג"ר נפתלי סופר זצ"ל בס' בית אפרים (דרוש ב' דף ד' ע"ב) וז"ל: ושמעתי שאדמו"ו הגאון מהרמ"ם (החתם סופר) זצ"ל כאשר היה מקיים מצות עשה "כתבו לכם" וכו', היה נותן ס"ת בבית המדרש בפתר וכו'. ע"ש. ושור"ר שכ"ה בס' נטעי גבריאאל הל' הכנסת ס"ת פי"ח ה"ב שנהגו כך כמה גדולים ומהם הצ"צ ועוד ע"ש. (הרה"ג ר' רחביה חרוק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן

גדולה תשובה מאהבה

כדברים האלה כתב גם הגאון רבי יאשיהו פינטו (הרי"ף) זצ"ל (יומא פ"ו ע"א) שארבעה חילוקי כפרה המוזכרים בגמרא אינם אלא לשב מראה, אבל השב מאהבה אינו זקוק לשום סיוע - לא ליום הכפורים לא ליסורין ולא למיתה, אלא בתשובה לבדה מתכפר הכל. וזהו שנאמר: "אני לדודי" - כשהתשובה מאהבה, כמשל האשה המתרפקת על דודה מתוך אהבה, אז "ודודי לי" - תכף ה' עמו, ואינו צריך להמתין ליסורין רח"ל או ליום הכיפורים.

*

הגאון רבי עזריה פיגו זצ"ל בספרו "בינה לעתים" כותב שרק כאשר עושה האדם תשובה מאהבה נחשבת תשובתו לתשובה שלימה, ועל כן אנו מבקשים "החזירנו בתשובה שלימה", שיעוררנו השי"ת לאהבתו כדי שנשיג את התשובה השלימה ואז יהיה זה "לפניך".

בדרך כלל כדי להגיע לתשובה מאהבה, יש לעבור דרך תשובה מראה. הגאון רבי יוסף אלבו זצ"ל בספרו "העיקרים" (מאמר רביעי פרק כ"ד) מוצא זאת בפסוקים: "בְּצֹר לֶךָ וּמְצָאוֹךָ פֶּלַח הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וגו' וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים ד, ל). המדובר פה בתשובה מראה, שאינה התשובה המובחרת. אך מבטיח הכתוב, שאם נשוב ולו מראה, יעזרנו הבורא יתברך לשוב אליו מאהבה: "וּמָלַח ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ... לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ".

*

כשעושים תשובה מאהבה, זוכים לישועה מושלמת. ובזה ביאר הגאון רבי לוי נחמני זצ"ל (הובא בספר "קול יהודה" עמ' מ"ח) מה שנאמר "רצון יראיו יעשה ואת שוועתם ישמע ויושיעם" (תהלים קמה, יט), היינו העושים תשובה מראה זוכים שה' יושיעם מידי אויביהם, אך עדיין האויבים ישארו בעולם והסכנה מרחפת. ואילו העושים תשובה מאהבה, זוכים שהאויבים גם יושמדו והאיום יוסר כליל, כמו שכתוב בהמשך "שומר ה' את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד". והוסיף שלכן במלחמת המפרץ ה' שמע את תפלות ישראל והושיענו, אך האויב לא הושמד ועדיין ריחפה סכנה, כי עשו תשובה מראה, ואילו היו עושים תשובה מאהבה היה האויב מושמד לגמרי.

ידועים דברי חכמינו שהעושה תשובה מאהבת ה' יתברך, לא די שנמחלים לו החטאים שעשה, אלא שכל העבירות שעשה במזיד הופכות למצוות (יומא פ"ו ע"ב). אם נתבונן, הרי זה הפלא ופלא, לדוגמא, אם אכל נבילות וטריפות, הופכות האכילות האלו להיות מצוה, ונחשב לו כאילו אכל בשר של קרבן פסח.

חידוש גדול יותר משמיענו רבנו האור החיים הקדוש (במדבר כא, ח) שהעובר עבירה בורא ויוצר "מזיק" שמביא עליו חולאים ויסורים, אך ברגע שהוא עושה תשובה מאהבה, אותו מזיק נהפך להיות הרופא שלו, וקטיגור נעשה סניגור.

ובזה מסביר האור החיים את ענין הנחשים שבאו להזיק ולהמית בעם ישראל על שדיברו נגד ה' ומשה רבנו. ומה היתה תקנתם? ציוה ה' למשה לעשות נחש מנחוש, וכל נשוח שיביט עליו יתרפא מהנשיכה ויחיה. רפואתם באה דוקא על ידי נחש, כדי ללמדם שאותו נחש שנוצר מחטאם ובא להענישם על עוונותם, הוא בעצמו נהפך להם לרפואה - אם יסתכלו בו בהתבוננות של תשובה פנימית מאהבה, וישעבדו לבם לאביהם שבשמים.

*

עוד מחדש האור החיים שמה שאמרו שעל עבירות חמורות של עריות או עבודה זרה, תשובה אינה מכפרת לבדה וצריך גם יסורים ומיתה, זהו רק כשעושים תשובה מראה, אבל כשעושים תשובה מאהבה, אין צורך לכלום. תשובה מאהבה הופכת את העבירות למצוות, ועל מצוות כמובן לא מקבלים יסורים...

ובזה מפרש האור החיים את הפסוקים בפרשת ואתחנן (דברים ד, כט): "וְעַבְדְּתֶם שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם וגו' וּבְקִשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וּמְצַאתָ, כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ". כלומר, למרות שתעבדו עבודה זרה, יספיק לכם "ובקששתם משם את ה' אֱלֹהֶיךָ וּמְצַאתָ", דהיינו תשובה לבד אפילו בלי יסורים. ומדוע? "כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" שאתה עושה תשובה מאהבה מכל הלב והנפש.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

“ספר תורה נפל!”

מגודל אהבת התורה של אותם יהודים שהיו עובדים לפרנסתם, ובכל זאת פינו מזמנם לעשות עמו חסד של אמת, והכל עשו בשמחה גדולה, כאשר לא ניכר בהם שום קושי.

בוקר אחד, הגיע רבי פראג'י כהרגלו אל ביתו של רבי חויתא כדי לקחתו למעיינות המרפא. משום מה, באותו יום המלווים הנוספים שרגילים לבוא עמו לא הגיעו. לבדו, לא יכול היה רבי פראג'י לקחת את הרב, והוא חכך בדעתו מה לעשות.

יצא לרחוב העיר, לחפש מאין יבוא עזרו, ומבטו נתקל בבית קפה יהודי סמוך. ללא השתהות מיותרת, נכנס לבית הקפה, נעמד במרכזו, והרעים בקול מבוהל: “ספר תורה נפל, ואין מי שירים אותו! חושו מהרה ובואו אחריי!”.

נבהלו היושבים למשמע הדבר, ויצאו בריצה להרים את ספר התורה שנפל... הובילים רבי פראג'י אחריו עד אשר מצאו עצמם בביתו של רבי חויתא. חיפשו בארבע פנות ולא מצאו ספר תורה על הארץ. מבטם נדד מן הרצפה אל רבי פראג'י בציפיה להסבר על קריאתו הבהולה.

הרים רבי פראג'י את קולו ואמר בנימת תוכחה: “מורנו רבי חויתא, חשוב לא פחות מספר תורה! אין היום מי שיקח אותו למעיינות המרפא, וספר תורה שרוי בצער...” תיכף ומיד נענו האנשים במקום וסייעו לרב להגיע למעיינות המרפא.

בשנת התש”ה, התגברה על מרן הגאון רבי רחמים חי חויתא הכהן זצ”ל מחלת הרומיטיזם שממנה סבל, ובשל כך הלך לדרוש ברופאי תונס. כשראו רופאי תונס שמצבו אינו מעלה ארוכה, יעצוהו לעבור להתגורר בעיירת המרפא “חמאם אלף” הסמוכה לתונס, כדי להתרפא במעיינות המרפא שבה המועילים לחולי הרומיטיזם.

ככבוד גדול ובחביבות יוצאת דופן, התקבל רבי חויתא על ידי יהודי המקום. הם העריכו מאד את גדולתו, ובכל עת שמחו לעזור לו. האחד והמיוחד שנחלץ ביותר לעזרתו בכל ימי שבתו בחמאם-אלאף, הוא רבה של העיר הגאון המקובל רבי ישועה פראג'י פיתוסי זצ”ל.

מהרגע הראשון בו נפגש עם רבי חויתא, נקשרו נפשותיהם בעבותות האהבה, ובכל ימי שהותו של רבי חויתא בעיירה, הגדיל חסדו עמו, היה לו לאחי עזר ולאחיסמך, ועשה כל מאמץ לסעדו ולדאוג לרפואתו ולרווחתו. בעזרת אנשי העיירה נדיבי הלב, השתדל מאוד להביא בפניו את טובי הרופאים מעיר הבירה ומחוצה לה, ולדאוג לו לטיפולים ולרפואות הטובות ביותר, מבלי להתחשב בעלויות הכספיות שהיו כרוכות בכך.

מדי יום, היה רבי פראג'י מגיע יחד עם כמה אנשי חסד, לקחת את רבי חויתא למעיינות המרפא. במסירות ובאהבה, מסייעים היו לו לטבול במעיינות, ומחזירים אותו לביתו. והיה רבי חויתא משתאה

☺ זה לא חוק! ☺

מדוע בשעה שיהודי אומר לחברו “שלום עליכם”, חברו עונה לו הפוך “עליכם שלום”?

אומרים על כך בהלצה: בשעה שיהודי אומר משהו לחברו, אפילו אם זו רק ברכת שלום, הלה מוזכר לומר מיד הפוך. “שלום עליכם?” לא! איפכא מסתברא: “עליכם שלום!”...

☺ חוק חוק אפ... ☺

העם היהודי מתאפיין בכך שלכל אחד יש דעה משלו.

לאחר שאזל מן השוק

הופיע הספר

הכתב והמכתב ח"א

במהדורא חדשה ומתוקנת בתוספת עשרות כללים ועצות חדשות

בעת ניתן להשיג את שני הכרכים בטל' 052-7654216

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: חולים שהרופאים מורים להם לשתות ביום כיפור, האם עדיף שיקחו עירוי במקום שתיה דרך הפה? תשובה: עדיף עירוי, אבל אם החולה רוצה להתפלל בבית הכנסת ולא נוח לו עם העירוי – ישתה בשיעורים על פי ההלכה.

שאלה: אדם שקונה ספר ראשון של כל נדרי ומכבד אדם אחר להחזיק הספר – על מי הסגולה תחול על הקונה או על מחזיק הספר?

תשובה: על הקונה, וכן משמע בכה"ח (סי' תרי"ט אות מ"ו) בשם שער הכוונות. ומכל מקום נראה שהקונה יקה את ספר התורה וינשקו ויתנהו לחבירו להוציא מן ההיכל ולהניחו על התיבה.

שאלה: האם אפשר ששני אנשים יחד יקנו ויחזיקו את ספר ראשון של כל נדרי כדי לזכות בסגולות שבעניין? תשובה: נוהגים אצלנו להוציא שבעה ספרי תורה, ואומרים שסגולת הספר הששי כמו הספר הראשון. ואם אי אפשר, יוציאו שניהם ביחד למנוע מחלוקת.

שאלה: בבית הכנסת שלנו נוהגים לעשות את הוידוי הגדול של רבנו נסים בליל כפור לאחר תפלת העמידה. וכעת הראה לנו אחד מהאברכים בספר כף החיים (סי' ס"ח סק"א) שלא לומר וידוי זה, גם לא בליל יום כפור. כיצד עלינו לנהוג?

תשובה: תגידו את הוידוי הגדול, ואין לחוש לשום דבר. כל טעמי המתנגדים רק בתוך התפלה, אבל בלילה בסליחות שאחר התפלה אין שום חשש. ומהרה"ו עצמו כשהיה חזן אמר אותו בחזרת שחרית כידוע.

שאלה: האם השליח ציבור יכול לעמוד ללא נעליים בעמידה של יום כיפור? תשובה: מותר, ובלבד שיהא בגרביים. היו בתי כנסת שכל הנכנסים חולצים נעליים, כמו בבית הכנסת אלגריבה ועוד.

שאלה: האם יש חשש סיכה כשמפזרים ביום כיפור מעט בושם על כף היד? תשובה: סיכה אין כאן, אבל יש כאן רחיצה של תענוג (ולהעביר הוזהמא יש להתיר).

שאלה: האם ביום כיפור מותר לחלק לילד מיני מתיקה או שצריך להאכילם רק מאכלים הכרחיים? תשובה: אפשר לתת לו עוגות וסוכריות. זה לא תשעה באב.

שאלה: האם ההורים צריכים לבקש מחילה מילדיהם על כך שפגעו בהם? ואם כן, מדוע השמיטו זאת הפוסקים?

תשובה: בדרך כלל ההורים פוגעים לשם חינוך או שנראה להם שזו הדרך הנכונה. ובכחאי גוונא אין צריך מחילה. וילד גדול אסור להכותו או לפגוע בו, והעושה כן עובר משום לפני עור לא תתן מכשול, כמבואר בגמרא קידושין (דף ל"ב ע"א). ואם התברר לאבא שהכה את בנו הקטן בטעות, א"צ לבקש ממנו מחילה, כי קטנים לאו בני מחילה נינהו, כדאיתא במסכת בבא מציעא (דף כ"ב ע"ב). רק לומר לו "טעיתי" ותחבק אותו ותעודד אותו.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל